

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quid per lignum vitæ hoc loco accipiendum sit: Primúmque tres
expositiones commemorantur. Sectio XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

rationem fufe persequitur D. Augustinus epistola 105. quæ est ad Sixtum Presby. *D. Augustin.*
 rerum, Cum Deus, inquit, coronat merita nostra, nihil aliud coronat, quam munera sua:
 nec enim frustra Deo cantatur, misericordia eius præueniet me. Psalm. 58. *Psalm. 58. 11.*
 ius subsequetur me. Psalm. 22. unde & ipsa vita æterna, quæ meritis præcedentibus redditur, *Psalm. 22. 6.*
 tamen quia eadem merita, quibus redditur, non à nobis parata sunt per nostram sufficientiam,
 sed in nobis facta per gratiam, etiam ipsa gratia nuncupatur: audi Apostolum ad Rom. 6. *Rom. 6. 25.*
 Stipendium peccati mors, gratia autem Dei vita æterna in Christo Jesu Domino nostro. Non
 dicit, stipendium autem iustitiæ vita æterna, sed gratia Dei vita æterna: etenim si accepturus
 es vitam æternam, iustitia quidem stipendium est, sed tibi gratia est, cui gratia est & ipsa ius-
 titia, quia de plenitudine eius nos omnes accepimus gratiam pro gratia, Ioannis 1. id est, non
 solum gratiam qua nunc iuste in laboribus usque in finem vivimus, sed etiam gratiam pro hac
 gratia, ut in requie postea sine fine vivamus. Hæc Augustinus. *Ioan. 1. 16.*

Quartò, Observandum est verbum illud, *Edere*, cur enim vincenti non palma, *V.*
 non laurus, non corona, sed esus in præmium promittitur? quanquam enim hoc *Gloria signi-*
 loco per esum ligni vitæ, visio beatifica intelligitur, ut paulò post dicemus, illud *ficatur eius*
 tamen mysterio non vacat, quod non coronæ, sed esus nomine explicatur: cui *nomine, quia*
 dubitationi responderet Hugo Cardinalis optimo iure id factum esse, quia enim *expugna sio-*
 qui vincit, pugnat; pugnans vero solet esurire, & sitire, rectè ei promitti refectio- *rientibus, si-*
 nem & saturitatem, iuxta illud Matthæi 5. *Beati qui esuriunt, & sitiunt iustitiam* *datur.*
 quoniam ipsi saturabuntur. Quam ob causam, non solum hoc loco, sed multis alijs *Hugo Card.*
 visio beatifica esui, & potui comparatur, veluti Psalm. 35. *Torrente voluptatis tuæ* *Matth. 5. 6.*
 potabis eos. Luc cap. 12. *Amen dico vobis, quod præcinget se, & faciet illos discumbere, &* *Luc 12. 37.*
 transiens ministrabit illis. Et Lucæ 22. *Ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus* *Luc. 22. 29.*
 regnum, ut edatis, & bibatis super mensam meam in regno meo. Quæ verba non quam- *visio beatifi-*
 libet comestionem significant, sed ladtum, & oppiparum conuiuium, cui gloria *ca, oppiparum*
 propter suauitatis abundantiam confertur. Vnde & beatis non calix, sed torrens *conuiuium.*
 ipe voluptatis hauriendus propinari dicitur Psalm. 35. citato.

Quid per lignum vitæ hoc loco accipiendum sit: Primùm-
 que tres expositiones commem-
 morantur.

SECTIO XIII.

Notandum est, cum dicitur *Lignum vitæ*, alludi ad lignum vitæ, quod erat in *I.*
 paradiso terrestri. Genes. 2. Fuit autem ea arbor lignum vitæ, seu arbor vi- *D. August.*
 tæ appellata, quod vim haberet vitæ prorogandæ. Vtrum verò haberet vim pro- *Lignum vitæ*
 rogandi vitam in omne tempus, hominèmq; ab interitu vendicandi, an verò *provogasset*
 duntaxat vitæ diuturnitatem conferendi, controuersum est. Priorem partem af- *vitam in æ-*
 firmant Diuus Augustinus libro decimo tertio, de Ciuitate cap. 20. & cap. 21. vbi *ternam, per-*
 sic ait: *De ligno vitæ propterea gustabatur, ne mors ei undecunque surreperet, vel senectute* *fectissimè re-*
te confecti decussis temporum spatij interirent. Rupertus lib. 3. de Trinitate c. 30. *staurando hu-*
 Chrystost. homilia decima octaua in Genes. Auctor quæstionum veteris, & no- *midum natu-*
 ui testamenti (qui falso creditur fuisse Augustinus) quæst. 19. Strabus in Genesim, *rum.*
 Abulensis super 13. caput Genesim, quæst. 175. & D. Thomas 1. part. quæst. 93. ar- *Rupertus.*
 tic. 4. quem perperam in contrariam trahunt sententiam. Etenim conceptis ver- *D. Chryst.*
 bis, eo loco docet D. Thomas esum ligni vitæ repetitum habuisse vim ho- *Auct. quæst.*
 minem à morte in perpetuum vendicandi, non tamen semel susceptum ad id *veter. ac uos*
testa. Strab.
Abulensis.
D. Thom.

Genes. 3. 22. sufficere potuisse. Atque hæc sententia planè amplectenda est, cum sit Patribus, & sacris literis magis consentanea. Sic enim legimus *Genes. 3. Nunc ergo ve forte mittat manum suam, & sumat de ligno vite, & comedat, & vivat in æternum*: ex quibus verbis non obscure videtur colligi fructum vitæ habuisse vim à morte in perpetuum præservandi, atque adeo restituendi nativum humorem, quem radicalam appellant, ea puritate, & perfectione quæ in ipso hominis ortu inerat. Posteriori partem sequuntur Scotus, & Durandus in 2. distinct. 19. & Caietanus in commentarijs primæ partis, quæstione citata, eamque sequitur Benedictus Pereira ubi supra.

II. Cæterum quamvis Ioannes hoc loco alludat ad lignum vitæ, quod erat in Paradiso terrestri, non illud tamen intelligit, sed aliud quoddam lignum vitæ mysticum per illud expressum. Primum igitur intellexit ipsum Christum, quem admodum & Divus Gregorius libro 12. Moralium capit. 4. accepit illud *Proverbiorum 3. Lignum vitæ est sapientia eis, qui apprehendunt eam. Quem locum interpretatur de Sapientia incarnata, cum Diuo Hieronymo in 6. capit. Esaiæ. Sic etiam Eucherius libro 1. in Genesim cap. 13. lignum vitæ, quod erat in Paradiso terrestri, docet typum Christi fuisse. Denique ipse Christus se lignum appellavit Luca 23. sicut in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?*

III. Secundò. Per lignum vitæ hoc loco possumus intelligere visionem beatificam, quæ in caelesti Paradiso beatis tribuitur: tanta est autem huius fructus suavitatis, ut rectè de triumphante Ecclesia dici possit illud *Canticorum 4. Emissiones tua Paradisi: malorum puniceorum cum pomorum fructibus, cyperi cum nardo, nardus, & crocus, fistula, & cinnamomum cum universis lignis Libani, & cum omnibus primis unguentis, quo loco emissiones significant ipsa germina, & propagines, quæ in illo caelesti paradiso nascuntur. Igitur emissiones tuæ sunt veluti paradisi quidam malorum puniceorum, quia hæc poma multa continent grana pulcherrima, sub una, eademque corona regali (est enim malum puniceum coronatum pomum.) Etenim omnes beati, quamvis inæqualiter, eandem tamen gloriæ, seu visionis beatificæ coronam accipient, ita ut illa beatorum multitudo sit veluti quidam paradisi, & amenissimum topiarium malorum puniceorum. Per cyprum, & nardum intelliguntur suavissimi odoris unguenta, quæ ex huiusmodi arbusculis conficiuntur. Crocus autem flos est aurei coloris, vim habens exhilarandi cor, per quem amor beatificus, & delectatio inde proveniens intelligitur.*

III. Tertiò. Per lignum vitæ significatur ipsa crux Domini, ut vult Primasius, cuius fructus est Christus: quod autem crux lignum appelletur ex multis testamenti veteris figuris est perspicuum. Primum enim hoc sensu Divus Ambrosius sermone 23. & libro de ijs, qui initiantur sacris mysterijs, capit. 3. interpretatur lignum illud, quod in aquas à Moysè missum earum amaritudinem abstulit, quemadmodum refertur *Exodi 15. Aquam, inquit, amaram, legem esse arbitror veteris testamenti, quæ lex priusquam cruce temperetur Domini, erat immixta.* Eadem figura vititur Origenes homilia 8. super Hieremiam, Cyrillus Alexandrinus libro 8. in Ioannem capit. 17. & Divus Hieronymus ad Fabianam, de quadraginta duabus mansionibus, mansione 5. Secundò idem expressit lignum illud, in quo serpens æneus suspensus fuit, & populo ad aspicendum propositus, Numerorum 21. ut Christus ipse docuit Ioannis 3. & expendit Tertullianus ubi supra, his verbis. *Post interdictam omnium rei similitudinem cur aneum serpentem ligno impositum pendens habitu, in spectaculum Israeli salutare Moyses proposuit eo tempore, quo à serpentibus post idololatriam exterminabantur, nisi quod Dominicam*

crucem

crucem intentabat, qua serpens Diabolus publicatur, & laeso cuique ab eiusmodi colubris, id est, Angelis eius ad Christi crucis sacramenta intento salus efficiebatur: Tertio Origenes homilia 8. super lib. Iosue expendit quomodo Iosue praecepit suspendi Regem Hai in patibulo vsque ad vesperam. In Iud. 8. Quo loco pro, In patibulo, quod est Hebraice, Septuaginta transferunt, In ligno gemino. Quid mihi prodest, inquit Origenes, si sciam, quod in gemino ligno & ex Hai suspensus est? si autem sciam duplicem esse virtutem crucis, in qua & Christus in carne suspenditur, & Diabolus cum suo exercitu triumphatur, ex intelligentia sacramenti anima mea edificabitur.

Origen.
Iosue 8.
Septuagint.
Origen.
Crucis virtus duplex.

Quarto. De hoc etiam ligno est sermo Hieremiae 11. cum dicitur à Iudaeis: Venite mittamus lignum in panem eius, & eradamus eum de terra viuentium, & nomen eius non memoretur amplius, quod lignum Testullianus libro aduersus Iudaeos cap. 10. de cruce, quae missa fuit in panem, id est, corpus Christi, interpretatur: quem admodum & D. Hieronymus in commentarijs super Hieremiam, & D. Gregorius libro 12. Moralium cap. 3. eundemque locum affert Origenes homilia 8. super Hieremiam, ac de cruce exponit: tametsi panem non corpus Christi, sed eius doctrinam accipiat: Quia, inquit, docente Christo voluerunt quidam scandalum ponere doctrinae eius, crucifigentes eum dixerunt, Venite mittamus lignum in panem eius: cum enim verbo Christi, & doctrina coniunguntur crucifixio, lignum in panem mittitur, & illi quidem insidiantes dicunt, Venite mittamus lignum in panem eius. Ego vero admirabile quiddam inferam: lignum missum in panem eius panem fecit meliorem, antequam enim mitteretur lignum in panem eius, quando tantummodo paniserat, & non erat lignum, non exierat in vniuersam terram sonus eius: postea vero quam sumpsit fortitudinem per lignum, tunc in vniuersam orbem passionis eius disseminatus est sermo. Ego quippe aio legem non intellexi amarum agnum esse, cum autem venerit lignum Christi, & sermo saluatoris in eam descenderit, tunc dulcoratur, & fit suauissimi saporis, intellectus pariter, & lex a lex Moysi. Perperam etiam dicunt, Venite mittamus lignum in panem eius, & eradicemus eum de terra viuentium, sic enim interfecerunt quasi nomen eius penitus eradicarent: sed audi quid dicat Christus Ioannis 12. Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Ergo mors Christi spica frumenti facta est septuplum, & multo amplius restituens, quam fuerat seminatum. Haec Origenes. Addit Lyranus hoc lignum fuisse Taxum, quod in ea regione est letiferum, & venenatum, sensumque esse, conatos fuisse Iudaeos Hieremiam Prophetam veneno interimere, panem, quo vesceretur, toxico, seu veneno imbuendo: quod egregie quadrat in crucem, quam veluti maledictum, & venenatum lignum, hoc est, maxime probrosum in corpus, & doctrinam Christi Iudaei mittere decreuerunt, quod nomen eius penitus abolerent, quod tamen eis minimè successit, cum lignum vitae euaserit, vt hoc loco ait Ioannes.

III.
Hier. 11. 19.
Tertull.
D. Hieron.
D. Gregor.
Origenes.

Ex eo ligno
vna gloria
nominis
Christi, ne-
quicquam
conuenientibus
Iudaeis.
Ioan. 12. 24.
Lyranus.

Postremo. De cruce etiam à plerisque accipitur illud Canticum 7. Ascendam ad palmam, & apprehendam fructus eius; & erunt vbera tua sicut borri vineae, & odor oris tui sicut odor malorum: quae verba Graeci Partes sponsae sponsum alloquenti tribuunt. Verum Rupertus in Cantica Christo accommodat hoc fructus claritate refortificatus, & moriendo operabor velociter salutem omnium: quo eodem modo interpretatus est Beda: Aprè, inquit, palmae nomine victoriosissima potest cruce arbor designari, quod autem ait sponsus: Ascendam in palmam, & apprehendam fructus eius, illi auro congruit, quando Salomon haec scribebat, cum se Dominus crebris Prophetarum vocibus promitteret ad redemptionem generis humani in carne venturum, cum se ascensurum dicit, postetiores sunt gloria, qua

V.
Cant. 7. 8.
Cruce, palma
cuius
fructus clari-
tas refortificatus
est, &
ascensionis.
Rupertus.
Beda.

crucis sequabantur ascensum, hoc est, claritas Resurrectionis, & Ascensionis eius ad caelos, Aduentus spiritus sancti, & salus mundi credentiu. Recte autem subijtitur, Et erunt vbera tua sicut botri vinee: quia in mirum primi Ecclesie doctores, id est, Apostoli sicut botri vinee fuerunt, id est, spiritualium charismatum gratia referri. Legendus est Cyrillus Alexand. lib. 8. in Ioann. cap. 17. vbi plures alias affert crucis figuras, ex quibus omnibus exploratum relinquitur crucem Christi lignum vitae fuisse salutare, quod vitam mortalibus attulit: atque aded recte lignum vitae appellari: de cuius fructu loquitur Joel cap. 2. cum ait: Lignum attulit fructum suum, id est, interpretante Hieronymo, lignum crucis affert fructum suum, & Spiritus sancti dona dulcissima suam cunctis tribuent largitatem.

Apostoli vbera Ecclesie, sicut botri vinee.
Cyrill. Alex. Joel 2. 22.
Hieronym.

Eiusdem ligni vitae de Sacramento Eucharistiae interpretatio.

SECTIO XIII.

Sacrament. Euchar. Paschasius.

QUARTAM expositionem affert Paschasius Abbas libro de corpore, & sanguine Christi. cap. 7. (& refertur tomo 4. Bibliothecae sanctorum Patrum) vbi hanc comestionem de ligno vitae interpretatur communionem sacramenti Eucharistiae, in quo verè comedimus lignum vitae, id est, corpus Christi, qui lignum est vitae, vt supra diximus. Recte autem, Edere, ad Eucharistiam refertur, quia non solum nomine fructus ligni vitae, sed panis etiam viuifici, quod idem est, appellatione censetur in sacris literis. Primum Psal. 22. Parasti in conspectu meo mensam aduersus eos, qui tribulant me: quem locum de Eucharistia intellexerunt D. Cyprianus epistola 63. ad Caecilium, Diuus Ambrosius libro de Helia, & ieiunio cap. 1. & lib. 5. de Sacramentis cap. 3. Paschasius Abbas libro de corpore & sanguine Domini cap. 10. Theodoretus in commentarijs eiusdem Psalms, & Diuus Chrysostomus ibid. Qui sunt, inquit, qui nos tribulant? suggestiones inimici, cupiditates, delectationes, seculi honores: sed cum venimus ad mensam potentis, tribulationes efficiuntur consolationes: & ex mensa preparata proficimus aduersus eos, qui tribulant nos. Secundò Prouerbiorum 23. Quando sederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, quae apposta sunt ante faciem tuam. Alia translatio habet: Quando sederis ad mensam potentis, vt intelligamus Eucharistiae mysterio Deum maxime potentiae suae magnitudinem declarasse: etenim de mensa Eucharistica locum intellexit Diuus Chrysostomus paulò ante citatus, Tertio, Psal. 21. Apud telam meam in Ecclesia magna: edent pauperes, & saturabuntur, & laudabunt Dominum, qui requirunt eum, vident corda eorum in seculum seculi: quae omnia ad Eucharistiam pertinere docet Eusebius Caesariensis libro 10. Demonstrationis Euangelicae cap. 8. quemadmodum, & quod sequitur eodem Psalmo. Manducauerunt, & adorauerunt omnes pingues terra, in conspectu eius cadent omnes, qui descendunt in terram: quae omnia adorationem mysterij, & gratiarum actionem significant, ex eo quod loco magnum contra Haereticos conficitur argumentum pro vera Christi praesentia in sacramento, cum panem ipsum, quem manducant pingues terra simul etiam adorant, quis enim vnquam panem communem manducans, eundem adorauit? & tamen Regius vates ait, Manducauerunt, & adorauerunt: cui coequebat illud Psal. 2. Apprehendite disciplinam: pro quo alij vertunt ex Hebreo, Osculamini solum: alij adorare panem: quod non nisi de Christo, qui in sacramento Eucharistiae panis est

Psalm. 22.
Eucharistia
fructus ligni
vitalis & panis
vitalis
D. Cyprian.
D. Ambros.
Paschas.
Theodor.
D. Chrysost.
Prou. 23. 1.
In Eucharistia
mysterio
magnitudo
diuina potentiae.
D. Chrysost.
Psal. 21. 27.
Eusebius.
Caf. ibid.

Presentia Christi in Sacramento.

Psal. 2. 12.

viuus